

BÀI TẬP VỀ NHÀ BUỔI 1

Mã học viên: 608 – Trần Ngọc Thanh Tâm

ĐÚC KẾT : NỘI DUNG BUỔI HỌC NGÀY 28/12/2023

BỐN TIỀN ĐỀ GIÁO LÝ

1. Vạn pháp do Duyên mà có.
2. Mọi thứ là một sự tổng hợp.
3. Tính tùy thuận, tương thuận.
4. Lý tưởng Giải thoát

I/ Vạn pháp do duyên mà có:

Trái đất nằm trong một thái dương hệ gồm một mặt trăng, một mặt trời. Một ngàn cái như vậy là một Tiểu thiên thế giới, một ngàn cái Tiểu thiên thế giới là một cái Trung thiên, một ngàn cái Trung thiên là một Đại thiên thế giới.

Do tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý và môi trường sống mà mỗi chúng ta, mỗi kiếp sinh ra chúng ta thuộc về một chủng loại chúng sinh nào trong trời đất này, chúng ta thuộc về cảnh giới nào, đất nước, dân tộc, xã hội, gia đình nào. Tùy thuộc vào điểm giống nhau giữa người này với người kia mà chúng ta cộng sinh, cộng trú.....gần xa nhau bao nhiêu.

Phải có một sự cộng hưởng, cộng nghiệp.... ở một mức độ nào đó, mình có thể làm người chung một nhà. Chứ ít phải có một tí DUYÊN nào đó trong tiền kiếp, mình mới là người cùng làng, cùng xã, hoặc chí ít là đi chung một chuyến xe, một chiếc đò, một đoạn đường, gặp nhau trong một quán nước, một nhà ga, một phi trường...có một tí cộng nghiệp chứ không phải khơi khơi.

Một thiên sư có nói: 100 triệu, 100 tỉ giọt nước trên trời rơi xuống, không hề có giọt nào rơi nhằm chỗ hết, không hề có, chẳng qua là chúng ta không có dư hơi để tìm hiểu.

Vạn Pháp do duyên là vậy đó.

Trước khi trở thành một bậc đại giác, hiền thánh, chúng ta chỉ như là những cọng rêu, chỉ là 4 đại thô, còn chúng ta tới 6 đại: đất, nước, lửa, gió, hư không và thức. Chúng ta bé mọn lắm. Nhờ vào các điều kiện sinh học, tâm lý, những tác động xã hội....chúng ta có một hình hài, thân phận và tự cho mình là cái gì đó, có tên gọi là tôi và những gì thuộc về cái tôi ấy được gọi là của tôi. Lẽ ra chúng ta phải hiểu rằng mọi thứ do những điều kiện mà có.

Những điều kiện ấy trong kinh gọi là Duyên.

Duyên có 2: Duyên sinh và duyên hệ.

Duyên sinh: là cách trình bày của Đức Phật về hành trình sinh tử của mình. Cái gì đã tác động lên cái gì làm thành vòng luân hồi của mình.

Duyên hệ là cách thức vận hành, tồn tại của mọi hiện hữu trên cuộc đời này nói chung, bao gồm cái thuộc về chúng sinh và ngoài chúng sinh, cái liên hệ đến vòng luân hồi và ngoài vòng luân hồi, miễn là hiện hữu. Mọi điều kiện tác động gọi chung là Duyên hệ.

Duyên sinh cũng chừng đó điều kiện thôi, nhưng đặc biệt nhấn mạnh cái mô hình sinh tử của muôn loài.

Mọi sự do duyên mà có. Duyên ở đây tối thiểu có 2 thứ: Duyên trợ sinh và duyên trợ lực.

Duyên trợ sinh: là những điều kiện hỗ trợ cho cái gì đó từ không trở thành có mặt, nói nôm na duyên trợ sinh là mẹ. Mình vốn không có mặt trên đời. Thông qua bà mẹ, mình có mặt.

Duyên trợ lực: là những điều kiện hỗ trợ, thêm sức cho những cái đã xuất hiện được lớn mạnh, được phát triển, được tăng trưởng, được kéo dài.

Không có một thứ gì trên đời này có mặt mà thiếu 2 duyên này.

Cả 2 thứ duyên này đều có 4 trường hợp:

- A tạo ra B bằng cách có mặt trước
- A tạo ra B bằng cách có mặt sau
- A tạo ra B bằng cách có mặt cùng lúc
- A tạo ra B bằng cách chính nó phải vắng mặt

Hễ nói đến chữ Duyên phải nhớ rằng ; nguyên tắc duyên trợ dù trợ sinh hay trợ lực đều bao trùm mọi hiện hữu dù là hiện hữu của một Đức Phật hay là sự hiện hữu của con ong cái kiến. Ví dụ:

Nhờ vào lòng Đại Bi, Đại Trí mà một chúng sinh phàm phu bé mọn, vô danh bèn trở thành một vị Bồ Tát. Đại Bi, Đại Trí có được nhờ các điều kiện như: thân cận Thầy bạn, Minh Sư Thiện Hữu, khả năng tư duy, môi trường sống....để một cá nhân có thể sơ phát Bồ đề tâm.

Đại Trí là hiểu rằng mọi hiện hữu là khổ, là vô nghĩa, là không cần thiết.

Đại Bi là các vị chạnh lòng trắc ẩn, bất nhẫn, không cam tâm, không đành lòng khi thấy vô lượng chúng sinh không hiểu được điều đó. Vì họ không hiểu được nên họ khổ và vẫn tiếp tục trên con đường khổ. Vị ấy có lòng Đại bi mong rằng sau này thành Phật, mình độ được bao nhiêu thì độ, tất nhiên chỉ độ được những người hữu

Duyên trôi còn những người vô duyên thì thua.

* Phật lực vô biên

* Phật trí vô cùng

* Phật tâm vô lượng

vẫn không độ được người vô duyên. Ba thứ: vô lượng, vô biên, vô cùng đều không độ được người vô duyên. Vô duyên là không có chủng tử giải thoát.

Tại sao phải học về Duyên?

a. Học về Duyên để mình sống trách nhiệm hơn, để mình thấy mọi thứ do duyên mà có và bản thân duyên lại là khởi đầu cho mọi thứ trên cuộc đời này. Trên đời này nói mọi thứ do duyên thì không có thứ gì là nhỏ hết, nhỏ tuyệt đối hay lớn tuyệt đối. Mọi thứ do các điều kiện tác động và bản thân nó vừa là quả, vừa là nhân, nó được người ta tác động mà nó cũng là lực tác động cho vô số những thứ khác nữa. Học về Duyên để thấy nó khiếp như vậy, để thấy mình phải sống cẩn trọng: một ánh mắt, một nụ cười, một cái nhếch môi thôi, lớn chuyện lắm.

b. Học về Duyên để thấy rằng ta là con số không. Tinh thần tánh không của Phật giáo là không phải là không có gì (Nothing). Không ở đây là Nobody, không có ai, không có người nào, không có kẻ nào. Tất cả là những thành tố, những đơn vị pháp giới rời rạc, cộng hưởng, cộng sinh, cộng trú, cộng tác với nhau làm nên cái gọi là ông A, bà B, làm nên cái xã hội, đoàn thể, cộng đồng chúng sinh.

II/ Tổng Hợp

Tiền đề giáo lý thứ hai là Tổng Hợp.

Trên đời này không có gì là một hết. Chúng ta là kết quả của một sự cộng hưởng, của một sự liên kết... Chúng ta không là gì hết, chúng ta chỉ là những mối quan hệ thôi. Trong từ điển nhà Phật, không có gì là một hết, một hạt cát, một hạt bụi theo A Tỳ Đàm thì tối thiểu nó là chỗ gặp nhau của ít nhất là 4 thành tố sắc pháp. Trong một đơn vị pháp giới nhỏ nhất cũng là một khối tổng hợp của nhiều trạng thái khác nhau và những trạng thái đó nó vượt khỏi những cái hạn chế của vật chất vì vật chất có hình dáng, màu sắc, trọng lượng và độ choáng chỗ trong không gian. Riêng vật chất trong A tỳ đàm thì không, vật chất trong A tỳ đàm chỉ là những trạng thái.

Ví dụ: ***Đất*** : cứng, mềm, mịn, nhám, nặng, nhẹ. ***Nước*** chỉ là trạng thái hòa tan, ngưng tụ và kết dính. ***Lửa*** và tất cả nhiệt độ nóng lạnh. ***Gió*** là một trạng thái lay động, trương phồng, áp suất xô đẩy, xô dịch...

III/ Sự Tùy thuận, Tương thuận

Chúng ta phải có những điểm tương hợp, tương đồng, tương ứng nào đó, chúng ta mới có thể đi chung với nhau.

Thức ăn nào hợp cho thể tạng nào. Thức ăn nào hợp cho loại bệnh nào. Bệnh đó ăn cái đó vô sẽ lành cũng là một kiểu tùy thuận. Cái bệnh cũng cần một cái thích hợp nó mới nuôi được cái bệnh, cái bệnh nó tiếp tục tồn tại và phát triển.

Ăn cái gì vào để mình khỏe cũng là một kiểu thích hợp, kiểu tùy thuận.

Ăn cái gì vào để mình bệnh cũng là một kiểu thích hợp để mình bệnh.

Đây là một tiền đề lớn của đạo Phật.

Anh thường sống với cái tâm tư, tình cảm, cảm xúc, khuynh hướng tâm lý, đầu tư tâm linh như thế nào thì chính cái kiểu đó của anh nó sẽ dìu anh về một phương trời nào đó. Trong mỗi giây đồng hồ trôi qua, chúng ta đang kín đáo xây dựng một chốn về cho mình. Có thể đó là chuồng cũi, lồng trại hay là một lâu đài, một hoa viên...để về cho kiếp sau.

Tiền đề thứ III này đặc biệt nhấn mạnh tính tương thuận, tùy thuận. Mình muốn sanh tử thì mình cứ sống với những điều kiện thuận ứng với cái tập khí sanh tử.

Muốn giải thoát thì buộc chúng ta phải sống với kiểu sống mà nó tương hợp với lý tưởng giải thoát. Và đó là điểm bắt đầu cho tiền đề thứ IV.

IV/ Lý tưởng Giải Thoát

Khi mọi thứ do Duyên mà có, bây giờ muốn hết có thì cắt Duyên.

Mọi thứ là một khối tổng hợp, mình không kết hợp nữa thì hết.

Mọi thứ là một sự tùy thuận mà có mặt

Bây giờ chúng ta không tiếp tục tùy thuận với nó nữa thì tự nó rã.

Tu hành là gì? Là không tiếp tục thích và ghét, không tiếp tục đặt vấn đề, không tiếp tục xem trọng gì nữa hết. Chỉ nhìn mọi thứ do duyên mà có, do Duyên mà mất. Ở đây không đi tìm cái ngọt, tránh cái đắng, bởi vì tránh cái đắng là đi tìm cái ngọt.

Trên đời này không có hạnh phúc mà chỉ có giải pháp.

Mình nhớ nhau quá, không ngủ được. Khi gặp nhau mình bèn gọi đó là hạnh phúc.

Mình đói quá, mình đau khổ. Mình được ăn, mình bèn gọi đó là hạnh phúc.

Như vậy trên đời, hạnh phúc chỉ là mặt trái của đau khổ thôi. Bởi vì không học đạo, không sống chánh niệm chúng ta ngộ nhận có cái hạnh phúc nhưng thật ra hạnh phúc chỉ là giải pháp thôi.

Từ đó khi biết Phật pháp rồi chúng ta không có những cái khổ như trước đây nữa.
Tại sao như vậy?

Chúng ta không có những hạnh phúc như trước đây nên cũng không có những cái khổ ngược lại. Và khi không có những cái khổ nào đó thì chúng ta cũng không có những giải pháp nào nữa nên từ đó chúng ta không có một cái kiểu hạnh phúc nào đó. Chỗ này phải nghe tới nghe lui 50 lần, nó bèn hiểu.

Cho nên Giải thoát là gì? Là không xuôi dòng, không thuận ứng, không tùy thuận vào cái dòng chảy xưa cũ từ vô lượng kiếp. Mà chúng ta phá vỡ cái gọi là Duyên, từ bỏ cái gọi là sự kết nối, tổng hợp. Tu hành là một sự tháo gỡ, tháo gỡ là giải thoát, là vượt thoát, là đi lên và đi ra.